วิเคราะห์ความศรัทธาของประชาชนที่มีต่อพระเสี่ยงเพื่อส่งเสริมความสามัคคีของชุมชนอำเภอโพนพิสัย จังหวัดหนองคาย*

AN ANALYSIS OF PEOPLE'S FAITH IN PHRA SIANG TO PROMOTE COMMUNITY UNITY IN PHON PHISAI DISTRICT, NONG KHAI PROVINCE

พระแสนสุข จิตวิริโย (กรมขันท์)[1],พระมหาประทีป อภิวฑฺฒโน[2] และ สมเดช นามเกตุ[3]

Phra Saensuk Chitwiriyo (Kromkhan)[1], Phamaha Prateep Abhivatdhano[2] and Somdet Namket[3]

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย[1-3]

Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Thailand[1-3]

Corresponding Author's Email: 6702205013@mcu.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาหลักศรัทธาในพระพุทธศาสนา (2) ศึกษาสภาพความศรัทธาของประชาชนที่มีต่อพระเสี่ยงของชุมชนอำเภอโพนพิสัย จังหวัดหนองคาย และ (3) วิเคราะห์ความศรัทธาที่มีต่อพระเสี่ยงในการส่งเสริมความสามัคคีของชุมชนอำเภอโพนพิสัย จังหวัดหนองคาย การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้แบบสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน 34 รูป/คน วิเคราะห์ข้อมูลตามกระบวนการวิจัยเชิงคุณภาพ และนำเสนอผลด้วยวิธีพรรณนา

ผลการวิจัยพบว่า 1) หลักศรัทธาในพระพุทธศาสนาเป็นคุณธรรมพื้นฐานสำคัญของพุทธศาสนิกชน หมายถึงความเชื่อ ความเลื่อมใส และความมั่นใจในพระรัตนตรัย ได้แก่ พระพุทธ พระธรรม และพระสงฆ์ โดยตั้งอยู่บนพื้นฐานของเหตุผลและปัญญา มิใช่ความเชื่ออย่างงมงาย ศรัทธาจึงเป็นแรงผลักดันให้บุคคลประพฤติปฏิบัติตามหลักธรรม เช่น การทำบุญ การรักษาศีล และการเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนา 2) ประชาชนในชุมชนอำเภอโพนพิสัยยังคงมีความศรัทธาต่อพระเสี่ยงในฐานะพระพุทธรูปศักดิ์สิทธิ์และศูนย์รวมจิตใจของชุมชน สะท้อนผ่านการกราบไหว้ การขอพร และการเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาและประเพณีท้องถิ่นอย่างต่อเนื่อง แม้สังคมจะเปลี่ยนแปลงจากอิทธิพลของเศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยี แต่ความศรัทธายังคงดำรงอยู่และปรับเปลี่ยนตามบริบทสังคมสมัยใหม่ 3) ความศรัทธาที่ประชาชนมีต่อพระเสี่ยงมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมความสัมพันธ์ ความร่วมมือ และความผูกพันของคนในชุมชน ผ่านกิจกรรมทางศาสนาและประเพณีท้องถิ่น อันช่วยสืบสานวัฒนธรรมและเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน ดังนั้น

* Received 26 May 2026; Revised 30 May 2026; Accepted 28 September 2026

ความศรัทธาที่มีต่อพระเสี่ยงจึงเป็นทั้งพลังทางจิตใจและกลไกทางสังคมที่ช่วยให้ชุมชนอำเภอโพนพิสัย จังหวัดหนองคาย เกิดความสงบสุขและความสามัคคีอย่างยั่งยืน

คำสำคัญ: ศรัทธาในพระพุทธศาสนา; พระเสี่ยง; ความสามัคคีของชุมชน; อำเภอโพนพิสัย; จังหวัดหนองคาย

Abstract

This research aimed to (1) study the principles of faith in Buddhism, (2) investigate the current state of people's faith in Phra Siang within the communities of Phon Phisai District, Nong Khai Province, and (3) analyze the role of faith in Phra Siang in promoting community unity in Phon Phisai District, Nong Khai Province. This study employed qualitative research methods. Data were collected through interviews with 34 key informants and analyzed using qualitative research procedures. The findings were presented through descriptive analysis.

The findings revealed that: 1) Faith in Buddhism is a fundamental virtue of Buddhists, referring to belief, devotion, and confidence in the Triple Gem: the Buddha, the Dhamma, and the Sangha. Such faith is grounded in reason and wisdom rather than blind belief, motivating individuals to practice Buddhist principles, such as making merit, observing moral precepts, and participating in religious activities. 2) People in Phon Phisai communities continue to maintain faith in Phra Siang as a sacred Buddha image and a spiritual center of the community. This faith is reflected through worship, prayers, and participation in religious and traditional activities. Although society has changed due to economic, social, and technological influences, faith in Phra Siang has remained and adapted to contemporary social contexts. 3) Faith in Phra Siang plays a significant role in strengthening relationships, cooperation, and social bonds among community members through religious and traditional activities, which help preserve local culture and reinforce community strength. Therefore, faith in Phra Siang serves as both a spiritual force and a social mechanism contributing to peace and sustainable unity in Phon Phisai District, Nong Khai Province.

Keywords: Buddhist Faith; Phra Siang; Community Unity; Phon Phisai District; Nong Khai Province

บทนำ

ในบริบทสังคมไทย Buddhist Studies พระพุทธศาสนาถือเป็นรากฐานสำคัญทางจิตวิญญาณและวัฒนธรรมของประชาชน อีกทั้งยังมีบทบาทในการหล่อหลอมความสัมพันธ์และความสามัคคีของชุมชน โดยเฉพาะในสังคมชนบทของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งวัดพระพุทธรูป และวัตถุศักดิ์สิทธิ์ทำหน้าที่เป็นศูนย์รวมศรัทธาและจิตสำนึกร่วมของคนในชุมชน (สมหมาย คำมี, 2564, หน้า 109; พระธรรมปิฎก (ป. อ. ปยุตฺโต), 2542, หน้า 135) “พระเสี่ยง” ในอำเภอโพนพิสัย จังหวัดหนองคาย จึงมิได้มีความหมายเพียงในมิติความเชื่อทางศาสนา หากยังสะท้อนถึงทุนทางวัฒนธรรมที่เชื่อมโยงผู้คนให้เกิดความร่วมมือ ความเอื้อเฟื้อและความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของชุมชน (สมาคมนักวิชาการศาสนา, 2564, หน้า 81)

อย่างไรก็ตาม กระแสการเปลี่ยนแปลงทางสังคม เศรษฐกิจ และเทคโนโลยีในยุคโลกาภิวัตน์ ส่งผลต่อวิถีชีวิตและระบบคุณค่าของประชาชน โดยเฉพาะคนรุ่นใหม่ที่มีแนวโน้มลดความสนใจต่อกิจกรรมทางศาสนาและประเพณีท้องถิ่น ส่งผลให้พิธีกรรมและกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับพระเสี่ยงมีผู้เข้าร่วมลดลงอย่างต่อเนื่อง และบางแนวปฏิบัติเสี่ยงต่อการเลือนหายจากชุมชน (สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ, 2563, หน้า 128; จำนงค์ ทองประเสริฐ, 2558, หน้า 147) ขณะเดียวกัน ความแตกต่างทางความคิด การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางสังคม และวิถีชีวิตแบบปัจเจกนิยม ยังส่งผลให้ความสัมพันธ์และความสามัคคีของคนในชุมชนลดระดับลงอย่างมีนัยสำคัญ (ศูนย์วิจัยศาสนาและวัฒนธรรม, 2561, หน้า 94)

จากการศึกษาสภาพปัญหาเบื้องต้นพบว่า เยาวชนจำนวนมากขาดความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทและคุณค่าของพระเสี่ยงในฐานะมรดกทางวัฒนธรรมและศูนย์รวมจิตใจของชุมชน อีกทั้งชุมชนยังขาดกลไกเชิงรูปธรรมในการนำความศรัทธาทางพระพุทธศาสนามาประยุกต์ใช้เพื่อเสริมสร้างความร่วมมือและความเข้มแข็งทางสังคม ดังนั้น การประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรม ได้แก่ ศรัทธา (Saddhā) สมานฉันท์ สังคหวัตถุ 4 และไตรสิกขา จึงอาจเป็นแนวทางสำคัญในการฟื้นฟูพลังทางสังคม สร้างความร่วมมือ และส่งเสริมการอยู่ร่วมกันอย่างสันติในชุมชน (พระพรหมคุณาภรณ์ (ป. อ. ปยุตฺโต), 2553, หน้า 66; กรมการศาสนา, 2560, หน้า 62)

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาวิจัยเรื่อง “วิเคราะห์ความศรัทธาของประชาชนที่มีต่อพระเสี่ยงเพื่อส่งเสริมความสามัคคีของชุมชนอำเภอโพนพิสัย จังหวัดหนองคาย” โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ เก็บรวบรวมข้อมูลจากพระสงฆ์ ผู้นำชุมชน ผู้สูงอายุ ประชาชนทั่วไป และเยาวชน ผ่านการสัมภาษณ์เชิงลึก การสังเกตการณ์ และการสนทนากลุ่ม เพื่อนำมาวิเคราะห์บทบาทของความศรัทธาที่มีต่อการสร้างความสามัคคีของชุมชน ตลอดจนสังเคราะห์แนวทางการประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมในการพัฒนาชุมชนให้สอดคล้องกับบริบทสังคมร่วมสมัย

(มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2562, หน้า 82; สถาบันวิจัยพุทธศาสตร์, 2565, หน้า 72)

ผลการวิจัยคาดว่าจะก่อให้เกิดองค์ความรู้เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างศรัทธาทางพระพุทธศาสนากับการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน รวมทั้งเสนอแนวทางในการพัฒนากิจกรรมทางศาสนาและวัฒนธรรมให้สอดคล้องกับบริบทสังคมสมัยใหม่ อันจะนำไปสู่การธำรงรักษาคุณค่าทางพระพุทธศาสนา การสร้างความสามัคคีของชุมชน และการพัฒนาสังคมไทยอย่างยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาหลักศรัทธาในพระพุทธศาสนาเถรวาท
2. เพื่อศึกษาสภาพความศรัทธาของประชาชนในปัจจุบันที่มีต่อพระเสี่ยงของชุมชนอำเภอโพนพิสัย จังหวัดหนองคาย
3. เพื่อวิเคราะห์ความศรัทธาของประชาชนที่มีต่อพระเสี่ยงเพื่อส่งเสริมความสามัคคีของชุมชนอำเภอโพนพิสัย จังหวัดหนองคาย

วิธีดำเนินการวิจัย

1. รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) มุ่งศึกษาความศรัทธาของประชาชนที่มีต่อพระเสี่ยงและบทบาทในการส่งเสริมความสามัคคีของชุมชนอำเภอโพนพิสัย จังหวัดหนองคาย โดยใช้การศึกษาข้อมูลจากเอกสารและการเก็บข้อมูลภาคสนามร่วมกัน เนื่องจากการวิจัยมุ่งทำความเข้าใจความเชื่อ ความหมาย และประสบการณ์ของประชาชนต่อพระเสี่ยง ซึ่งเป็นปรากฏการณ์ทางสังคมและวัฒนธรรมที่ต้องอาศัยการศึกษาเชิงลึกตามบริบทของชุมชน

การศึกษาข้อมูลเอกสารประกอบด้วย เอกสารชั้นปฐมภูมิ ได้แก่ พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พ.ศ. 2539 และเอกสารชั้นทุติยภูมิ ได้แก่ อรรถกถา ฎีกา หนังสือ ตำรา งานวิจัย วิทยานิพนธ์ วารสาร และสื่อวิชาการที่เกี่ยวข้องกับพระพุทธศาสนา ความศรัทธา และความสามัคคีของชุมชน

ส่วนการศึกษาภาคสนามใช้วิธีสัมภาษณ์เชิงลึกแบบมีโครงสร้าง (Structured In-depth Interview) จากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 34 รูป/คน โดยใช้แบบสัมภาษณ์ที่ผ่านการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาจากอาจารย์ที่ปรึกษาและผู้ทรงคุณวุฒิ ก่อนนำข้อมูลมาวิเคราะห์ตามกรอบแนวคิดและวัตถุประสงค์ของการวิจัย

2. กลุ่มเป้าหมาย/ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) เป็นบุคคลที่มีความเกี่ยวข้องกับพระเสี่ยงและบริบททางสังคมวัฒนธรรมของชุมชนอำเภอโพนพิสัย จังหวัดหนองคาย คัดเลือกแบบเจาะจง

(Purposive Sampling) จำนวน 34 รูป/คน โดยกำหนดเกณฑ์การคัดเลือกจากผู้ที่มีประสบการณ์ ความรู้ หรือมีส่วนร่วมกับกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับพระเสี่ยงและชุมชนอย่างต่อเนื่อง ประกอบด้วย 1) พระสงฆ์ จำนวน 10 รูป 2) ผู้นำศาสนาและความเชื่อของชุมชน จำนวน 3 คน 3) ผู้นำชุมชน จำนวน 5 คน 4) ปราชญ์ท้องถิ่น จำนวน 3 คน 5) เจ้าหน้าที่ภาครัฐในพื้นที่ จำนวน 3 คน และ 6) ประชาชน กลุ่มเยาวชน และคนรุ่นใหม่ จำนวน 10 ครวมทั้งสิ้น จำนวน 34 รูป/คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง เครื่องบันทึกเสียง กล้องถ่ายภาพ และแบบบันทึกภาคสนาม โดยผู้วิจัยดำเนินการสร้างและพัฒนาเครื่องมือตามขั้นตอน ดังนี้ 1) ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัย 2) สร้างแบบสัมภาษณ์ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย 3) นำแบบสัมภาษณ์เสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของเนื้อหาและภาษา 4) ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือโดยผู้ทรงคุณวุฒิด้านพระพุทธศาสนาและสังคมศาสตร์ 5) ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ และ 6) ขอรับรองจริยธรรมการวิจัยจากสถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ก่อนลงพื้นที่เก็บข้อมูล ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยคำนึงถึงจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ โดยขอความยินยอมจากผู้ให้ข้อมูลก่อนการสัมภาษณ์ รักษาความลับของข้อมูล และนำเสนอผลการวิจัยตามข้อเท็จจริงโดยไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อผู้ให้ข้อมูล

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่ การเก็บข้อมูลจากเอกสารและการเก็บข้อมูลภาคสนาม

4.1 การเก็บข้อมูลเอกสาร ผู้วิจัยศึกษาพระไตรปิฎก อรรถกถา หนังสือ ตำรา งานวิจัย วิทยานิพนธ์ และเอกสารวิชาการที่เกี่ยวข้องกับหลักศรัทธาในพระพุทธศาสนา รวมถึงบทบาทของความศรัทธาในการสร้างความสามัคคีของชุมชน

4.2 การเก็บข้อมูลภาคสนาม ผู้วิจัยใช้วิธีสัมภาษณ์เชิงลึก การสังเกตแบบมีส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วม รวมทั้งการสนทนากลุ่ม เพื่อศึกษาความเชื่อ รูปแบบความศรัทธา และบทบาทของพระเสี่ยงต่อวิถีชีวิตและความสัมพันธ์ของคนในชุมชน โดยดำเนินการนัดหมาย ขออนุญาต และเก็บข้อมูลด้วยตนเอง พร้อมจัดหมวดหมู่ข้อมูลตามประเด็นการวิจัยอย่างเป็นระบบ

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ร่วมกับการพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis) เพื่ออธิบายปรากฏการณ์ทางสังคมและศาสนาอย่างเป็นระบบ โดยมีขั้นตอนดังนี้

5.1 ตรวจสอบความครบถ้วนและความถูกต้องของข้อมูลจากเอกสารและภาคสนาม

5.2 จัดหมวดหมู่ข้อมูลตามกรอบแนวคิดและวัตถุประสงค์ของการวิจัย

5.3 วิเคราะห์และตีความข้อมูลเชิงคุณภาพตามบริบททางพระพุทธศาสนาและสังคมวัฒนธรรม

5.4 ตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูลด้วยวิธีการตรวจสอบแบบสามเส้า (Triangulation)

5.5 สังเคราะห์ผลการวิจัย อภิปรายผล และนำเสนอข้อเสนอแนะเชิงวิชาการและเชิงปฏิบัติสำหรับการส่งเสริมความสามัคคีของชุมชนผ่านมิติความศรัทธาทางพระพุทธศาสนา

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง วิเคราะห์ความศรัทธาของประชาชนที่มีต่อพระเสี่ยงเพื่อส่งเสริมความสามัคคีของชุมชนอำเภอโพนพิสัย จังหวัดหนองคาย เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัยจากการวิเคราะห์ข้อมูลตามกระบวนการวิจัย โดยนำเสนอตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

ผลตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 การศึกษาหลักศรัทธาในพระพุทธศาสนา การวิจัยเรื่อง “วิเคราะห์ความศรัทธาของประชาชนที่มีต่อพระเสี่ยงเพื่อส่งเสริมความสามัคคีของชุมชนอำเภอโพนพิสัย จังหวัดหนองคาย” เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยศึกษาจากพระไตรปิฎก เอกสารวิชาการ และการสัมภาษณ์เชิงลึกพระสงฆ์ นักวิชาการ ผู้นำชุมชน และประชาชนในพื้นที่ ผลการศึกษาสะท้อนให้เห็นว่า “ศรัทธา” ในพระพุทธศาสนาเป็นความเชื่อที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของปัญญาและเหตุผล โดยมุ่งให้บุคคลเกิดความเชื่อมั่นในพระรัตนตรัยและนำไปสู่การประพฤติปฏิบัติที่ดี เช่น การทำบุญ รักษาศีล และปฏิบัติธรรม ศรัทธาจึงเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาจิตใจและการดำเนินชีวิตตามหลักพระพุทธศาสนา จากการสัมภาษณ์พบว่า ประชาชนในอำเภอโพนพิสัยมีความศรัทธาต่อพระพุทธศาสนาและพระเสี่ยงในฐานะศูนย์รวมจิตใจของชุมชน โดยเชื่อว่าศรัทธาช่วยยึดเหนี่ยวจิตใจ สร้างกำลังใจในการดำเนินชีวิต และส่งเสริมการทำความดี นอกจากนี้ กิจกรรมทางศาสนาและประเพณีท้องถิ่นยังเป็นพื้นที่ทางวัฒนธรรมที่เปิดโอกาสให้ประชาชนได้พบปะ ช่วยเหลือ และสร้างความสัมพันธ์ร่วมกันในชุมชน จึงสามารถอธิบายได้ว่า ศรัทธาในพระพุทธศาสนาไม่ได้ทำหน้าที่เพียงในมิติความเชื่อทางศาสนาเท่านั้น แต่ยังเป็นทุนทางสังคมที่ช่วยสร้างความร่วมมือ ความสัมพันธ์ และความสามัคคีของคนในชุมชนอย่างเป็นรูปธรรม

ผลตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 การศึกษาสภาพความศรัทธาของประชาชนในปัจจุบันที่มีต่อพระเสี่ยงของชุมชนอำเภอโพนพิสัย จังหวัดหนองคาย ผลการศึกษาชี้ให้เห็นว่า ประชาชนในอำเภอโพนพิสัยยังคงมีความศรัทธาต่อพระเสี่ยงในฐานะพระพุทธรูปศักดิ์สิทธิ์และศูนย์รวมจิตใจของชุมชน โดยเชื่อว่าพระเสี่ยงเป็นที่พึ่งทางจิตใจและเป็นสัญลักษณ์แห่งความเป็นสิริมงคลของชีวิต ความศรัทธาดังกล่าวสะท้อนผ่านการเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาและพิธีกรรม

ต่าง ๆ เช่น การกราบไหว้ การทำบุญ การถวายสังฆทาน และการร่วมงานบุญประเพณีของชุมชน ซึ่งกิจกรรมเหล่านี้ไม่เพียงเป็นการแสดงออกทางศรัทธา แต่ยังเป็นกระบวนการสร้างปฏิสัมพันธ์ทางสังคมที่ช่วยให้คนในชุมชนเกิดความร่วมมือและความผูกพันต่อกัน นอกจากนี้พระเสี่ยงยังมีบทบาทสำคัญในการธำรงอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมของชุมชน โดยวัดที่ประดิษฐานพระเสี่ยงทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางของกิจกรรมทางศาสนาและกิจกรรมสาธารณะ อันส่งผลต่อความเข้มแข็งของชุมชนในระยะยาว แม้บริบทสังคมปัจจุบันจะเปลี่ยนแปลงไปจากอิทธิพลของเศรษฐกิจ เทคโนโลยี และวิถีชีวิตสมัยใหม่ แต่ความศรัทธาที่มีต่อพระเสี่ยงยังคงดำรงอยู่ เพียงแต่รูปแบบการแสดงออกทางศรัทธาได้ปรับเปลี่ยนให้สอดคล้องกับบริบทของสังคมร่วมสมัยมากขึ้น ดังนั้น ความศรัทธาที่ประชาชนมีต่อพระเสี่ยงจึงมิได้เป็นเพียงความเชื่อทางศาสนา หากยังเป็นพลังทางวัฒนธรรมและกลไกทางสังคมที่ช่วยเชื่อมโยงความสัมพันธ์ของคนในชุมชนอำเภอโพนพิสัย จังหวัดหนองคาย

ผลตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 วิเคราะห์ความศรัทธาของประชาชนที่มีต่อพระเสี่ยงเพื่อส่งเสริมความสามัคคีของชุมชนอำเภอโพนพิสัย จังหวัดหนองคาย

ผลการศึกษาสะท้อนให้เห็นว่า ความศรัทธาที่ประชาชนมีต่อพระเสี่ยงมีบทบาทสำคัญต่อการส่งเสริมความสามัคคีของชุมชนทั้งในด้านจิตใจ สังคม และวัฒนธรรม โดยพระเสี่ยงทำหน้าที่เป็นศูนย์รวมจิตใจและเป็นสัญลักษณ์ของความร่วมมือของคนในชุมชนในมิติด้านจิตใจ ประชาชนเชื่อว่าพระเสี่ยงเป็นที่พึ่งทางใจ ช่วยเสริมสร้างกำลังใจและความมั่นคงทางจิตวิญญาณ ส่งผลให้เกิดความรู้สึกผูกพันและความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของคนในชุมชน ด้านการปฏิบัติทางศาสนา พบว่า กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับพระเสี่ยง เช่น การทำบุญ การฟังธรรม และงานบุญประเพณี เป็นพื้นที่ทางสังคมที่เปิดโอกาสให้ประชาชนได้พบปะ ทำกิจกรรมร่วมกัน และช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ซึ่งนำไปสู่การสร้างความร่วมมือและความสามัคคีในระดับชุมชน ในด้านสังคมและวัฒนธรรม พระเสี่ยงมีบทบาทสำคัญในการสืบสานประเพณีท้องถิ่นและสร้างอัตลักษณ์ร่วมของชุมชน โดยวัดที่ประดิษฐานพระเสี่ยงทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางของกิจกรรมทางศาสนาและกิจกรรมสาธารณะ ซึ่งช่วยธำรงความสัมพันธ์และความเข้มแข็งของชุมชนอย่างต่อเนื่อง อย่างไรก็ตาม การเปลี่ยนแปลงทางสังคมและเทคโนโลยีส่งผลให้คนรุ่นใหม่บางส่วนมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางศาสนาลดลง ดังนั้น ควรส่งเสริมกิจกรรมทางศาสนาและประยุกต์ใช้สื่อสมัยใหม่ในการเผยแพร่คุณค่าและความสำคัญของพระเสี่ยง เพื่อกระตุ้นการมีส่วนร่วมของประชาชนทุกช่วงวัยในการสืบสานวัฒนธรรมของชุมชน กล่าวโดยสรุป ความศรัทธาที่ประชาชนมีต่อพระเสี่ยงมิได้ทำหน้าที่เพียงในมิติความเชื่อทางศาสนาเท่านั้น หากยังเป็นทุนทางวัฒนธรรมและกลไกทางสังคมที่ช่วยธำรงความสัมพันธ์ ความร่วมมือ และความเข้มแข็งของชุมชนอำเภอโพนพิสัย จังหวัดหนองคาย ได้อย่างยั่งยืน

อภิปรายผล

1. ศึกษาหลักศรัทธาในพระพุทธศาสนา จากผลการวิจัยพบว่า ศรัทธาในพระพุทธศาสนาเป็นคุณธรรมพื้นฐานที่มีบทบาทสำคัญต่อการดำเนินชีวิตของพุทธศาสนิกชน ทั้งในมิติของการพัฒนาจิตใจ การประพฤติปฏิบัติตามหลักธรรม และการสร้างความสัมพันธ์ทางสังคม อภิปรายผลได้ดังนี้ ประการแรก ศรัทธาในพระพุทธศาสนาเป็นความเชื่อที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของปัญญาและเหตุผล มิใช่ความเชื่อแบบงมงาย ทั้งนี้ พระพุทธศาสนาเน้นให้บุคคลใช้ปัญญาพิจารณาและตรวจสอบก่อนเกิดความเลื่อมใส จึงทำให้ศรัทธาเป็นแรงผลักดันให้บุคคลพัฒนาตนเองไปสู่การปฏิบัติที่ถูกต้องตามหลักธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้า ประการที่สอง ศรัทธามีบทบาทสำคัญต่อการส่งเสริมพฤติกรรมเชิงคุณธรรมของบุคคล กล่าวคือ เมื่อบุคคลมีศรัทธาในพระพุทธศาสนา ย่อมเกิดแรงจูงใจในการทำความดี เช่น การทำบุญ รักษาศีล ฟังธรรม และเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนา ซึ่งส่งผลให้บุคคลสามารถดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีคุณธรรมและรับผิดชอบต่อส่วนรวม ประการที่สาม ศรัทธามิได้มีบทบาทเฉพาะในระดับปัจเจกบุคคลเท่านั้น แต่ยังทำหน้าที่เป็นกลไกสำคัญในการสร้างความสัมพันธ์ทางสังคม เนื่องจากกิจกรรมทางศาสนาเปิดโอกาสให้ประชาชนได้พบปะ พูดคุย และร่วมมือกันในการทำกิจกรรมของชุมชน ส่งผลให้เกิดความผูกพัน ความร่วมมือ และความสามัคคีในสังคม ประการที่สี่ จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญในพื้นที่อำเภอโพนพิสัย จังหวัดหนองคาย พบว่า ศรัทธาในพระพุทธศาสนาเป็นพลังยึดเหนี่ยวจิตใจของประชาชน และเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ประชาชนยังคงผูกพันกับวัด ศาสนา และประเพณีท้องถิ่น โดยเฉพาะในบริบทของชุมชนที่วัดยังคงเป็นศูนย์กลางของกิจกรรมทางศาสนาและกิจกรรมทางสังคม นอกจากนี้ ศรัทธายังมีบทบาทในการสืบทอดคุณค่าทางศาสนาและวัฒนธรรมจากคนรุ่นหนึ่งไปสู่อีกรุ่นหนึ่ง อันเป็นกระบวนการสำคัญในการธำรงอัตลักษณ์ของชุมชน

ดังนั้น จึงกล่าวได้ว่า ศรัทธาในพระพุทธศาสนาเป็นทั้งพลังทางจิตใจและพลังทางสังคม กล่าวคือ ในระดับบุคคล ศรัทธาช่วยส่งเสริมการพัฒนาตนเองตามหลักธรรม ส่วนในระดับสังคม ศรัทธาช่วยสร้างความสัมพันธ์ ความร่วมมือ และความสามัคคีของคนในชุมชน ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญในการเสริมสร้างความเข้มแข็งของสังคมและชุมชนผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของ เจ้าอธิการสมชัย ปโมทิโต (ชาวนา) (2563) เรื่อง ศึกษาแนวทางการพัฒนาความสามัคคีของชุมชนด้วยหลักสาราณียธรรมในตำบลวัดหลวง อำเภอโพนพิสัย จังหวัดหนองคาย ซึ่งพบว่า หลักสาราณียธรรม 6 ประการ ได้แก่ เมตตากายกรรม เมตตาวจีกรรม เมตตามโนกรรม สาธารณโภคี สีลสามัญญตา และทิฏฐิสามัญญตา เป็นหลักธรรมที่ช่วยเสริมสร้างความรัก ความปรองดอง และความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของประชาชนในชุมชน โดยเฉพาะการส่งเสริมการช่วยเหลือเกื้อกูลกัน การเคารพความคิดเห็นซึ่งกันและกัน และการประพฤติตนตามกฎระเบียบของสังคม อันนำไปสู่ความสงบสุขและความเข้มแข็งของชุมชนอย่างยั่งยืน

2. ศึกษาสภาพความศรัทธาของประชาชนในปัจจุบันที่มีต่อพระเสี่ยงของชุมชนอำเภอโพนพิสัย จังหวัดหนองคาย ผลการศึกษาพบว่า ความศรัทธาที่ประชาชนมีต่อพระเสี่ยงยังคงมีบทบาทสำคัญต่อวิถีชีวิตของคนในชุมชน ทั้งในด้านความเชื่อ การปฏิบัติทางศาสนา และมิติทางสังคมวัฒนธรรม โดยอภิปรายผลได้ดังนี้ ประการแรก ประชาชนยังคงมีความศรัทธาต่อพระเสี่ยงในฐานะพระพุทธรูปศักดิ์สิทธิ์และศูนย์รวมจิตใจของชุมชน ซึ่งสะท้อนบทบาทของพระพุทธศาสนาในฐานะรากฐานทางจิตใจของสังคมไทย โดยเฉพาะในสังคมชนบทที่วัดยังเป็นศูนย์กลางของชุมชน ความศรัทธาดังกล่าวช่วยเสริมสร้างกำลังใจและความมั่นคงทางจิตใจให้แก่ประชาชนเมื่อเผชิญปัญหาในการดำเนินชีวิต ประการที่สอง ความศรัทธาได้แสดงออกผ่านการปฏิบัติและพิธีกรรมทางศาสนา เช่น การกราบไหว้ ทำบุญ ถวายสังฆทาน และเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนา กิจกรรมเหล่านี้ไม่เพียงสะท้อนความเลื่อมใสในพระพุทธศาสนา แต่ยังเป็นพื้นที่สร้างความสัมพันธ์ ความร่วมมือ และการช่วยเหลือเกื้อกูลกันของคนในชุมชน ประการที่สาม พระเสี่ยงมีบทบาทสำคัญต่อการดำรงอยู่ของประเพณีและวัฒนธรรมท้องถิ่น เนื่องจากกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับพระเสี่ยงเป็นศูนย์กลางของงานบุญประเพณีที่เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมร่วมกัน ส่งผลให้เกิดความผูกพันต่อชุมชนและช่วยเสริมสร้างความสามัคคีในสังคม ประการที่สี่ แม้สังคมปัจจุบันจะเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วจากอิทธิพลของเศรษฐกิจ เทคโนโลยี และสื่อสังคมออนไลน์ แต่ความศรัทธาที่มีต่อพระเสี่ยงยังคงดำรงอยู่ อย่างไรก็ตาม รูปแบบการแสดงออกทางศรัทธาได้ปรับเปลี่ยนไปตามบริบทสังคม โดยเทคโนโลยีช่วยเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับพระเสี่ยงและกิจกรรมของวัดให้เข้าถึงประชาชนได้กว้างขวางยิ่งขึ้น ขณะเดียวกัน วิถีชีวิตสมัยใหม่และการย้ายถิ่นฐานก็อาจทำให้การเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาของประชาชนบางส่วนลดลง

โดยสรุป ความศรัทธาที่ประชาชนมีต่อพระเสี่ยงมิได้มีความหมายเพียงในมิติของความเชื่อทางศาสนาเท่านั้น แต่ยังเป็นกลไกสำคัญในการเชื่อมโยงผู้คนในชุมชนให้เกิดความร่วมมือ ความผูกพัน และความสามัคคี อันเป็นพื้นฐานสำคัญของการสร้างความเข้มแข็งให้แก่ชุมชนอำเภอโพนพิสัย จังหวัดหนองคาย ผลการศึกษานี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ พระสมุห์สันติ สุจิณฺโณ (พรมสงฆ์) (2564) เรื่อง วิเคราะห์ความสัมพันธ์ของหลักสาราณียธรรมเพื่อสร้างความสามัคคี ซึ่งพบว่า หลักสาราณียธรรมเป็นหลักธรรมสำคัญที่ช่วยสร้างความรัก ความเคารพ ความเอื้อเฟื้อ และความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของคนในสังคม โดยเฉพาะเมตตากายกรรม เมตตาวจีกรรม และเมตตามโนกรรม ที่ช่วยส่งเสริมการช่วยเหลือเกื้อกูล การสื่อสารอย่างสร้างสรรค์ และการยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น อันนำไปสู่การสร้างความสามัคคีและความสงบสุขในสังคม

3. วิเคราะห์ความศรัทธาของประชาชนที่มีต่อพระเสี่ยงเพื่อส่งเสริมความสามัคคีของชุมชนอำเภอโพนพิสัย จังหวัดหนองคาย ผลการศึกษาพบว่า ความศรัทธาที่ประชาชนมีต่อพระเสี่ยงมีบทบาทสำคัญต่อการสร้างความสัมพันธ์ ความร่วมมือ และความสามัคคีของคน

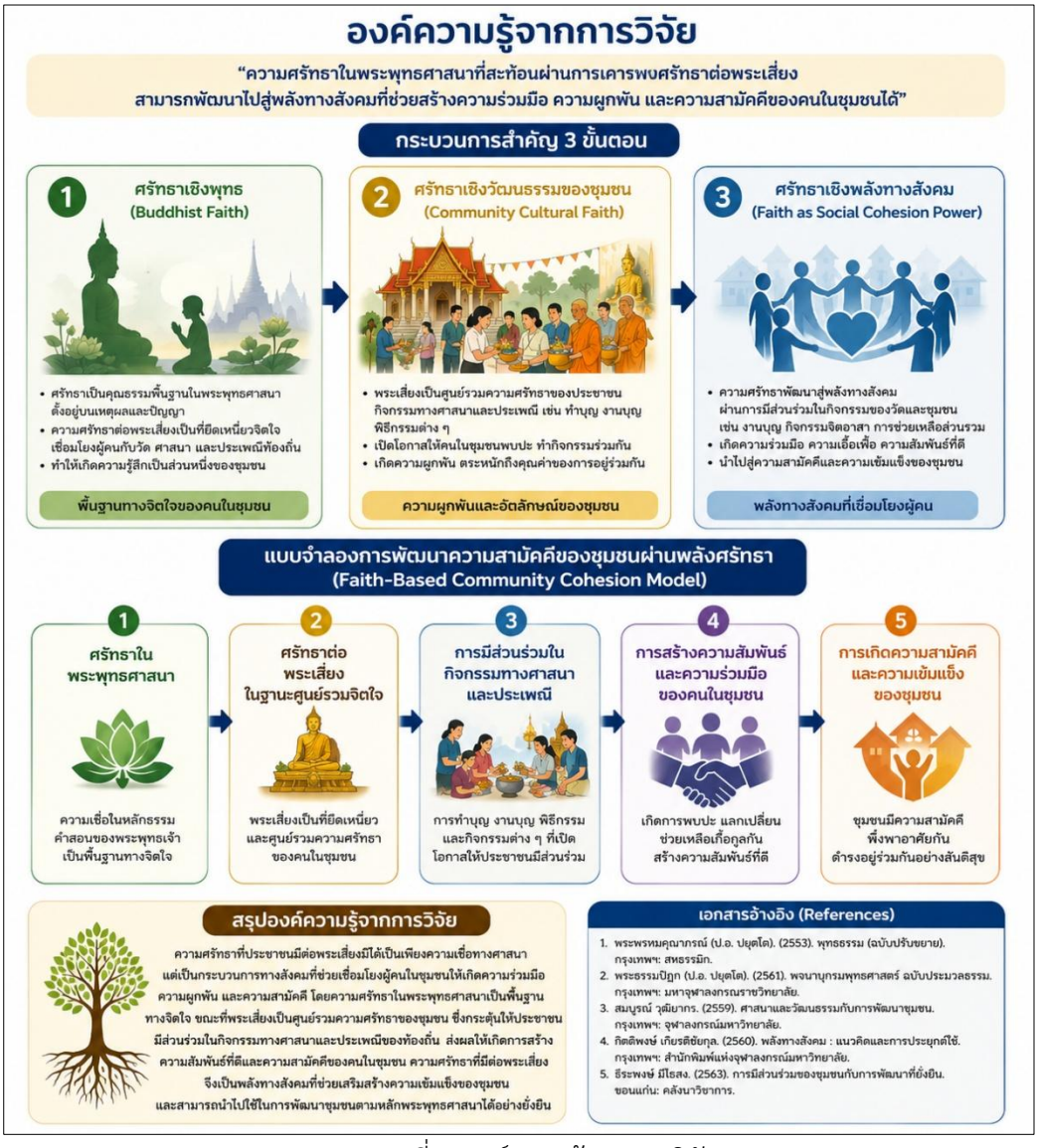
ในชุมชน ทั้งในมิติด้านจิตใจ ศาสนา สังคม และวัฒนธรรม ประการแรก พระเสี่ยงทำหน้าที่เป็นศูนย์รวมทางจิตใจของประชาชนในชุมชน ความศรัทธาดังกล่าวช่วยหล่อหลอมให้ประชาชนดำเนินชีวิตอยู่บนพื้นฐานของคุณธรรม และก่อให้เกิดความรู้สึกร่วมกันในชุมชน อันนำไปสู่ความผูกพันและความสามัคคีในสังคม ประการที่สอง ความศรัทธาได้แสดงออกผ่านกิจกรรมและพิธีกรรมทางศาสนา เช่น การทำบุญ การถวายสังฆทาน และการเข้าร่วมงานบุญประเพณี ซึ่งกิจกรรมเหล่านี้เป็นพื้นที่สำคัญในการสร้างความสัมพันธ์ทางสังคมและการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชน ประการที่สาม พระเสี่ยงมีบทบาทสำคัญต่อการสืบสานประเพณีและวัฒนธรรมท้องถิ่น เนื่องจากกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับพระเสี่ยงช่วยเชื่อมโยงผู้คนในชุมชนให้ร่วมมือกันในการจัดกิจกรรมของวัดและของชุมชน ส่งผลให้เกิดความเข้มแข็งทางสังคมและวัฒนธรรม ประการที่สี่ ความศรัทธาที่มีต่อพระเสี่ยงได้รับการถ่ายทอดจากคนรุ่นหนึ่งไปสู่อีกรุ่นหนึ่งผ่านครอบครัว วัด และกิจกรรมของชุมชน อย่างไรก็ตาม การเปลี่ยนแปลงของสังคมและอิทธิพลของเทคโนโลยีสมัยใหม่อาจทำให้คนรุ่นใหม่มีส่วนร่วมในกิจกรรมทางศาสนาลดลง จึงจำเป็นต้องส่งเสริมการเรียนรู้และการมีส่วนร่วมทางวัฒนธรรมอย่างต่อเนื่อง ประการที่ห้า ความศรัทธาที่มีต่อพระเสี่ยงก่อให้เกิดผลเชิงบวกต่อชุมชน โดยเฉพาะด้านความสามัคคี ความร่วมมือ และความภาคภูมิใจในวัฒนธรรมท้องถิ่น ดังนั้น ควรมีการส่งเสริมกิจกรรมทางศาสนาและกิจกรรมทางวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับพระเสี่ยงอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งประยุกต์ใช้สื่อและเทคโนโลยีสมัยใหม่ในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร เพื่อกระตุ้นให้เยาวชนและประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการอนุรักษ์วัฒนธรรมของชุมชนมากยิ่งขึ้น

โดยสรุป ความศรัทธาที่ประชาชนมีต่อพระเสี่ยงมิได้เป็นเพียงความเชื่อทางศาสนา หากแต่เป็นกลไกสำคัญในการเชื่อมโยงผู้คนในชุมชนให้เกิดความร่วมมือ ความผูกพัน และความสามัคคี อันเป็นพื้นฐานสำคัญของการสร้างความเข้มแข็งและความยั่งยืนของชุมชนอำเภอโพนพิสัย จังหวัดหนองคาย ผลการศึกษานี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ พระมหาสาโรจน์ ปญฺญาวชิโร (เห็ดตุม) (2562) เรื่อง ศึกษาวิเคราะห์พระราชกรณียกิจเกี่ยวกับกิจการพระพุทธศาสนาของสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช ซึ่งพบว่า การส่งเสริมพระพุทธศาสนาของสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช ทั้งด้านศาสนธรรม ศาสนบุคคล ศาสนสถาน ศาสนวัตถุ และศาสนพิธี มีบทบาทสำคัญในการสร้างศรัทธาและความมั่นคงทางจิตใจให้แก่ประชาชน รวมทั้งช่วยธำรงความเป็นปึกแผ่นของสังคมภายใต้หลักทาน ศีล และภาวนา อันสะท้อนให้เห็นว่า ศรัทธาทางพระพุทธศาสนาเป็นพลังสำคัญในการสร้างความเข้มแข็งและความสามัคคีของสังคมไทยมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน

องค์ความรู้ใหม่

การวิจัยเรื่อง วิเคราะห์ความศรัทธาของประชาชนที่มีต่อพระเสี่ยงเพื่อส่งเสริมความสามัคคีของชุมชนอำเภอโพนพิสัย จังหวัดหนองคาย เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ จากการวิเคราะห์

ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยข้างต้น ผู้วิจัยได้สังเคราะห์ข้อมูลแล้วได้องค์ความรู้จากการวิจัย ดังนี้

แผนภาพที่ 1 องค์ความรู้จากการวิจัย

องค์ความรู้จากการวิจัยครั้งนี้สรุปได้ว่า "ความศรัทธาในพระพุทธศาสนาที่สะท้อนผ่านการเคารพพระเสี่ยง สามารถพัฒนาเป็นพลังทางสังคมที่ช่วยสร้างความร่วมมือ ความผูกพัน และความสามัคคีของชุมชนได้" โดยมีกระบวนการสำคัญ 3 ขั้นตอน ดังนี้

1. ศรัทธาเชิงพุทธ (Buddhist Faith) ศรัทธาเป็นคุณธรรมพื้นฐานในพระพุทธศาสนา เป็นความเชื่อที่ตั้งอยู่บนเหตุผลและปัญญา ในบริบทชุมชนอำเภอโพนพิสัย ความศรัทธาที่มีต่อพระเสี่ยงทำหน้าที่เป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจ และเชื่อมโยงประชาชนกับวัด ศาสนา และประเพณีท้องถิ่น ทำให้เกิดความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของชุมชน

2. ศรัทธาเชิงวัฒนธรรมของชุมชน (Community Cultural Faith) พระเสี่ยงเป็นศูนย์รวมความศรัทธาของประชาชนผ่านกิจกรรมทางศาสนาและประเพณี เช่น การทำบุญและงานบุญท้องถิ่น ซึ่งเปิดโอกาสให้คนในชุมชนได้พบปะและทำกิจกรรมร่วมกัน ส่งผลให้เกิดความผูกพันและการตระหนักถึงคุณค่าของการอยู่ร่วมกันในสังคม

3. ศรัทธาเชิงพลังทางสังคม (Faith as Social Cohesion Power) ความศรัทธาที่มีต่อพระเสี่ยงสามารถพัฒนาเป็นพลังทางสังคมผ่านการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของวัดและชุมชน เช่น งานบุญ กิจกรรมจิตอาสา และการช่วยเหลือส่วนรวม ก่อให้เกิดความร่วมมือ ความเอื้อเฟื้อ และความสามัคคี อันนำไปสู่ความเข้มแข็งของชุมชน

องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย คือ “แบบจำลองการพัฒนาความสามัคคีของชุมชนผ่านพลังศรัทธา (Faith-Based Community Cohesion Model) ซึ่งอธิบายลำดับกระบวนการดังนี้ 1) ศรัทธาในพระพุทธศาสนา 2) ศรัทธาต่อพระเสี่ยง 3) การมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางศาสนาและประเพณี 4) การสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือ 5) ความสามัคคีและความเข้มแข็งของชุมชน โดยสรุป ความศรัทธาที่ประชาชนมีต่อพระเสี่ยงมิได้เป็นเพียงความเชื่อทางศาสนา แต่เป็นกลไกทางสังคมที่ช่วยเชื่อมโยงผู้คนให้เกิดความร่วมมือ ความผูกพัน และความสามัคคี จนสามารถพัฒนาเป็นพลังสำคัญในการเสริมสร้างความเข้มแข็งและความยั่งยืนของชุมชนได้ตามแนวทางพระพุทธศาสนา

สรุป/ข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง “วิเคราะห์ความศรัทธาของประชาชนที่มีต่อพระเสี่ยงเพื่อส่งเสริมความสามัคคีของชุมชนอำเภอโพนพิสัย จังหวัดหนองคาย” เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ จากการลงพื้นที่ภาคสนามเก็บข้อมูลการวิจัย ซึ่งผู้วิจัยได้เห็นปัญหาของการวิจัยที่อยู่นอกกรอบวัตถุประสงค์ของการวิจัย และการวิเคราะห์ข้อมูลของการวิจัย ผู้วิจัยได้ขอเสนอแนะจากการวิจัยในแต่ละด้าน ดังนี้

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. หน่วยงานภาครัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรมีนโยบายสนับสนุนและส่งเสริมกิจกรรมทางศาสนาและวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับพระเสี่ยงอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้วัดและชุมชนสามารถจัดกิจกรรมที่ช่วยเสริมสร้างความศรัทธาและความสามัคคีของประชาชนได้อย่างมีระบบ

2. ควรมีการบูรณาการความร่วมมือระหว่างวัด โรงเรียน และหน่วยงานในชุมชนในการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมและการปลูกฝังความศรัทธาในพระพุทธศาสนาโดยใช้พระเสี่ยงเป็นสัญลักษณ์ทางวัฒนธรรมของชุมชน เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกันของประชาชนทุกกลุ่ม

3. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรสนับสนุนการอนุรักษ์และส่งเสริมประเพณีท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องกับพระเสี่ยง เช่น งานบุญประเพณี หรือกิจกรรมทางศาสนา เพื่อรักษาเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมของชุมชนและส่งเสริมความภาคภูมิใจในท้องถิ่น

4. ควรมีการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีและสื่อสมัยใหม่ในการเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของพระเสี่ยงและกิจกรรมของชุมชน เพื่อให้ประชาชนทั้งในพื้นที่และนอกพื้นที่สามารถรับรู้และมีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชนมากขึ้น

5. หน่วยงานภาครัฐควรสนับสนุนการพัฒนาศักยภาพของผู้นำชุมชนและพระสงฆ์ในการจัดกิจกรรมทางศาสนาและกิจกรรมชุมชน เพื่อให้สามารถเป็นผู้นำในการส่งเสริมความสามัคคีและความเข้มแข็งของชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1. วัดและผู้นำชุมชนสามารถนำผลการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมทางศาสนาและกิจกรรมชุมชนที่ช่วยเสริมสร้างความร่วมมือและความสามัคคีของประชาชนในชุมชน

2. โรงเรียนและสถานศึกษาในพื้นที่สามารถนำองค์ความรู้เกี่ยวกับพระเสี่ยงและวัฒนธรรมของชุมชนไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อปลูกฝังให้เยาวชนเกิดความภาคภูมิใจในท้องถิ่นและมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมของชุมชน

3. ผู้นำชุมชนและองค์กรในท้องถิ่นสามารถใช้ผลการวิจัยเป็นแนวทางในการสร้างกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้ประชาชนทุกกลุ่มได้มีส่วนร่วม เช่น กิจกรรมจิตอาสา กิจกรรมทางศาสนา หรือกิจกรรมทางวัฒนธรรมของชุมชน

4. ชุมชนสามารถใช้พระเสี่ยงเป็นสัญลักษณ์ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและศาสนา เพื่อสร้างรายได้และกระตุ้นเศรษฐกิจของชุมชน ควบคู่ไปกับการอนุรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่น

5. การนำผลการวิจัยไปใช้ควรเน้นการมีส่วนร่วมของประชาชนทุกกลุ่มในชุมชน โดยเฉพาะเยาวชน เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกันและช่วยสืบสานความศรัทธาและวัฒนธรรมของชุมชนอย่างยั่งยืน

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับบทบาทของพระพุทธศาสนาในการส่งเสริมความสามัคคีของชุมชนในพื้นที่อื่น ๆ เพื่อเปรียบเทียบและสร้างองค์ความรู้ที่กว้างขวางมากยิ่งขึ้น

2. ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับบทบาทของเยาวชนในการสืบสานความศรัทธาและวัฒนธรรมของชุมชน เพื่อหาแนวทางในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของคนรุ่นใหม่ในกิจกรรมทางศาสนาและกิจกรรมของชุมชน

3. ควรมีการศึกษาวิจัยเชิงปริมาณเกี่ยวกับระดับความศรัทธาของประชาชนที่มีต่อพระเสี่ยง และผลกระทบของความศรัทธาต่อความสามัคคีของชุมชน เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงสถิติที่สามารถนำไปใช้ในการวางแผนพัฒนาชุมชนได้

4. ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการใช้สื่อและเทคโนโลยีสมัยใหม่ในการเผยแพร่ข้อมูลทางศาสนาและวัฒนธรรมของชุมชน เพื่อหาแนวทางในการส่งเสริมความศรัทธาของประชาชนในยุคดิจิทัล

5. ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา เช่น หลักความสามัคคี หรือหลักธรรมทางสังคม เพื่อส่งเสริมการพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืน

เอกสารอ้างอิง

กรมการศาสนา. (2560). ศาสนากับการพัฒนาสังคมไทย. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ.

จำนงค์ ทองประเสริฐ. (2558). พระพุทธศาสนากับสังคมไทย. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

เจ้าอธิการสมชัย ปโมทิโต (ชาวนา). (2563). ศึกษาแนวทางการพัฒนาความสามัคคีของชุมชนด้วยหลักสาราณียธรรมในตำบลวัดหลวง อำเภอโพนพิสัย จังหวัดหนองคาย. ในวิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พระธรรมปิฎก (ป. อ. ปยุตฺโต). (2542). พุทธธรรม ฉบับปรับปรุงและขยายความ. กรุงเทพมหานคร: มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พระพรหมคุณาภรณ์ (ป. อ. ปยุตฺโต). (2553). การพัฒนาที่ยั่งยืนตามแนวพุทธธรรม. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พระมหาสาโรจน์ ปญฺญาวชิโร (เห็ดตุม). (2562). ศึกษาวิเคราะห์พระราชกรณียกิจเกี่ยวกับกิจการพระพุทธศาสนาของสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช. ใน วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พระสมุห์สันติ สุจิณฺโณ (พรมสงฆ์). (2564). วิเคราะห์ความสัมพันธ์ของหลักสาราณียธรรมเพื่อสร้างความสามัคคี. วารสารพุทธศาสตร์ศึกษา, 12(2), 45–58.

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2539). พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2562). คู่มือการวิจัยทางพระพุทธศาสนา. พระนครศรีอยุธยา: สถาบันวิจัยพุทธศาสตร์.

ศูนย์วิจัยศาสนาและวัฒนธรรม. (2561). ศาสนา วัฒนธรรม และความเปลี่ยนแปลงของสังคมไทย. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์วิจัยศาสนาและวัฒนธรรม.

สมคมมนักวิชาการศาสนา. (2564). บทบาทของศาสนากับความสามัคคีของชุมชนไทย. กรุงเทพมหานคร: สมาคมนักวิชาการศาสนา.

สมหมาย คำมี. (2564). พระพุทธศาสนาและความสามัคคีในชุมชนท้องถิ่น: กรณีศึกษาหมู่บ้านชนบทในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของไทย. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ. (2563). รายงานสถานการณ์พระพุทธศาสนาไทยประจำปี 2563. นครปฐม: โรงพิมพ์สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ.

สถาบันวิจัยพุทธศาสตร์. (2565). แนวทางการวิจัยทางพระพุทธศาสนาและสังคมร่วมสมัย. พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.